Az életben megdobált gyerekek

nyugodt otthonra találtak

Képek a Rigó utcai új gyermekotthonról

Előzőleg élelmiszeripari tanulóotthon volt a Rigó utca 24/c. számú házban, ez év januárja óta pedig az Állami Nevelőotthon van benne. Szegeden ez az első intézmény, amelynek lakói, az állam gondozásába került gyermekek, 10—14 éves korig zavartalanul tanulhatnak a szomszédos Móra Ferenc Általános Iskolában. Eddig ugyanis az volt a gyakorlat, hogy Szegedre, a Londoni körúti állami gyermekotthonba került 6 éves korú gyermek csak az általános iskola negyedik osztálya elvégzéséig maradhatott az iskolai és a gyermekotthoni közösségben, utána — mint felsőtagozatos tanulót — elvitték más megyék, más városok gyermekotthonaiba, iskoláiba.

Ezt egyrészt a szükség kívánta így, mert nem volt Csongrád megyében felsőtagozatos iskolásoknak gyermekotthon, másrészt pedagógiai gyakorlat is volt az összeszokott gyermekközösségeket szétdobálni. Más kérdés, hogy helyes, vagy helytelen volt-e ez a gyakorlat. Most majd igazolódik az egyik vélemény, s a jelek szerint éppen azoké, akik amellett szóltak, hogy a gyermekközösségek maradjanak együtt az általános iskolai tanulmányok befejezéséig.

Az új intézetbe Sütő Péter igazgató úgy levelezte vissza fiait, akik korábban a Londoni körúti gyermekotthonból kerültek el Gyularemetére, Bakócára, Almádiba, Battonyára. Az intézet 61 növendékének 15 százaléka ilyen visszahívott gyerek, a többi új fiú, szegediek és más város- és községbeliek. Januárban még alig különböztek Makarenko gyermekeitől. Vadak, durvák és kíméletlenek voltak mindennel és mindenkivel szemben, még egymás iránt is. Énjük az volt, amit otthonról hoztak magukkal, egy-egy szétzüllött, széthullott családból, félresiklott életekből, szüleik hibájából. Az alakítandó közösség magva az a néhány gyerek volt, aki a Római körúti gyermekotthonban korábban már átesett a tűzkeresztségen, a rendes élethez szokott. Rájuk támaszkodott az igazgató és a háromtagú nevelőtestület munkája. Volt gyerek, aki annak idején tizenötször szökött meg Battonyáról, s ahogy Szegedre került, innen is kétszer. A kapu, az ajtó tárva-nyitva most, de már el sem lehetne zavarni.

Az apró, szinte jelentéktelennek látszó eredmények, a csak pár tizednél jobban sikerült feleletek, dolgozatok itt óriásiaknak számítanak. Januárban tíznél több bukottal és zömmel elégséges, vagy ennél jobb bizonyítványú gyerekkel kezdett munkához az intézeti nevelőtestület. Szétosztódva pedig a Móra Ferenc Általános Iskola V.—VIII. osztályaiban, ilyen tanulókkal találta magát szemben a szaktanár. A küzdelem értük és velük egyetemes mind az iskolában, mind az intézetben. A gyerekeknek félévkor még nem volt sok dicsekedni valójuk a tanulmányi eredményükkel, sokat, nagyon sokat kellett pótolniok. Háromnegyed évkor azonban már csak úgy hullottak a dicséretek, s 50 százalékukat szíves jószóval dicsérték meg az igyekezetért, míg a többieket is szorgalmazták a további eredményekért. A szüleitől leginkább elhagyatott Hajnal Sándor is megtalálta otthonát és önmagát is, s öt tantárgyból kapott dicséretet, Jankó István és Lakatos Gyula pedig hét tantárgyból.

Lehetne sorolni a többieket is, mint például Róbert Lászlót, aki a felszabadulás 15. évfordulójára hirdetett iskolai rajzpályázaton második díjat nyert. Van, de még mennyire hogy van tehetség ezekben a megviselt, az életben megdobált gyermekekben, csak felszínre kell hozni belőlük. Kár lenne véka alá rejteni a meglepődést, amely úrrá lesz a látogatón, aki belép a hálótermükbe, vagy a rádióval, televízióval, lemezjátszóval és könyvtárral ellátott klubtermükbe. Mindenütt díszítenek, csinosítanak, miután rávezették őket, hogy a sajátjukat becsülik és becsültetik meg. Az ő viselkedésük, magatartásuk tükörképe az intézet testi, értelmi, politechnikai, erkölcsi és esztétikai nevelési tervének.

Januárban még naponta 200—300 darab cigarettát szedtek ki a zsebükből. S dehogy becsülték a köztulajdont, az intézet bútorait, felszerelési tárgyait, s a rájuk adott új ruhát, cipőt. És most? Minden más híresztelés ellenére a jó példa ragadósabb, mint a rossz. Ezt ők tanusítják leginkább egész megváltozott életükkel, felfogásukkal, magatartásukkal, a közösségért és az egyes emberért érzett felelősségükkel. S álljon itt a legbeszédesebb tény, az, hogy iskolatársaik — akiket pedig azok szülei kezdetben óvtak tőlük — bejárnak hozzájuk barátkozni, tanulni, játszani, szórakozni. És fordítva is így van ez. Egy-egy barát, vagy annak családja hol egyik, hol másik intézeti fiút hívja meg vasárnaponként. S volt szülő, aki az intézeti fiúkra bízta gyermekét, amíg ő este színházba ment.

Ezek a tények, de a nevelőintézetet patronáló üzemek pártfogása is amellett szól, hogy tekintélyt vívtak ki már maguknak ezek a fiúk, s nem engedik, hogy magukra hagyják őket. Hát még ha az intézet külső és belső képe is megújulna egy alapos tatarozással, amely már nagyon elkelne, sőt egy és más javítás is az épületben. Mert jó érzés azt mondani a gyereknek: »Én itt lakom, ebben a kívül is szép épületben!« Reméljük, ezt is mondhatják majd egyszer, sőt talán nem is sokára, sőt azt is, hogy igazgatójuk is köztük lakik, egy ottani szolgálati lakásban, amelyben azonban még sajnos a régi intézmény, az élelmiszeripari tanulóotthon volt igazgatója a bérlő. Ezt a tényt, akárhogy csűrjük-csavarjuk, minden jó szándékkal, még ha szakmabeli is, csak idegen test a volt intézet volt igazgatója a Rigó utcai Állami Nevelőotthonban. Az intézethez tartozó szolgálati lakásban az intézet igazgatójának kell laknia, éspedig minél előbb, hogy még jobban a gondjaira bízott gyermekekkel, gyermekeknek tudjon élni, ahogy ezt hivatása teljes emberként meg is követeli tőle.

Lődi Ferenc

ÚJ NÉV, ÚJ TARTALOM

Mit írnak a vásárlók könyvébe Szegeden?

Egyik helyen keménykötésű, aranybetűs könyv, míg a másik helyen egyszerű nyugtafüzet hivatott arra, hogy tolmácsolja a vevők, fogyasztók véleményét, esetleges panaszait az illetékesek felé. A külső formától függetlenül a lényeg mindenütt ugyanaz, e kis könyvek hasznos összekötő kapcsok a fogyasztók és a kereskedelmi vezetők között. A nevük ma még hivatalosan panaszkönyv, de az útunk során tapasztaltak alapján nyugodtan merjük javasolni, hogy hagyjuk el ezt a csúnya szót és helyette nevezzük a panaszkönyvet a vásárlók könyvének. Hogy miért? Az kiderül alábbi beszámolónkból.

Megváltozott a vélemény a Tiszavirágról

»Tiszavirág Zónázó« — hirdeti egy még egészen új, színes tábla útunk első állomását. A küszöböt átlépve derűs, világos, tiszta éttermet látunk. Az asztalokon színes abroszok, a vázában virágok, minden új, ízléses.

Ugyancsak elcsodákozik a pincér, amikor étel-ital helyett a panaszkönyvet kérjük. De szemrebbenés nélkül, szolgálatkészen, az üzletvezetőnővel együtt máris hozza a panaszkönyvet. A könyvben van bőven bejegyzés. És csodák csodája, csaknem valamennyi dicséret. »Dicséret és köszönet azért, hogy a rosszhírű Tiszavirág mulatóból végre a mai dolgozó emberek igényeinek megfelelő, barátságos kis étermet alakított ki a Szegedi Szálloda- és Vendéglátóipari Vállalat« — idézzük Koncsek Tibor vendék véleményét. Egy másik vendég a pincérek pontos számolását, a gyors, udvarias kiszolgálást dicséri. Gladics József pedig megjegyzi: »Ilyen és ehhez hasonló, ízléses, tiszta helyekre volna Szegeden minél többre szükség«. Miután nincsen rózsa tövis nélkül és dicséret sincs panasz nélkül, a realitás kedvéért néhány panaszt is megemlítünk. De tessék csak figyelni, milyen érdekesek a panaszok 1960 májusában. Milyen másak, mint ezelőtt néhány évvel voltak.

Vélemény — ellenvélemény

»Nem vettük le a sapkát, nem szolgáltak ki bennünket. Szerintünk helytelen ez a kiváltságosokat védő utasítás. Kérjük, hogy a választ a Kecskeméti Néplapba adják le«. Aláírás: Bódog Gyula, Kecskemét, Bajcsy-Zsilinszky utca 5 szám. Még két hasonló bejegyzést találunk.

Az üzletvezetőnő szabadkozik:

— Nem akarjuk lezülleszteni a vendéglőt. Mi azt akarjuk, hogy a szépen átépített, rendbentartott zónázóban, a jól öltözött felszolgáló személyzet mellett mindenki jól érezze magát, és azt hiszem, otthon sem ül le senki sapkában, vagy kalapban ebédelni, vagy vacsorázni. Ne nekünk, hanem legalább egymásnak adják meg a vendégek azt a tiszteletet, hogy ne üljenek le fedett fővel.

Az üzletvezetőnőnek tökéletesen igaza van. Ezt igazolják azok a beírások is, amelyek egyetértenek az üzletvezető törekvéseivel. Nagyon érdekes dolog, hogy a vásárlók könyvében sok a vélemény és ellenvélemény. Például Kovács Béla törzsőrmester azt kifogásolta, hogy a pincér felkérte, törődjenek a társaságukban lévő gyerekkel, mert szaladgálásával, kiabálásával zavarja a vendégeket. Ő erre felháborodottan távozott. A többi vendég is beírta véleményét, mely szerint az ő kérésükre szólt a felszolgáló igen udvarias formában az említett vendégnek és ezért helytelenítik a panasztevést.

A következő állomás a Klauzál tér és a Kárász utca sarkán lévő 110-es számú csemegebolt. A panaszkönyvben itt is sokkal több a dicséret, mint a panasz. A vásárlók köszönetet mondanak az udvarias, gyors, pontos kiszolgálásért. De néhány panasz itt is akad. Több bejegyzést találunk például, hogy rossz az eszpresszógép. De válaszként hamarosan megtaláljuk egy másik vevő véleményét is: »Hurrá, ami késik, nem múlik, végre megérkezett az új eszpresszógép, amely kitűnő kávét főz. Köszönet érte«. Kifogást találtunk még a kenyérosztály elárusítója ellen is, aki több ízben roszszul mért és a kevés súlyú kenyérért több pénzt kért. De megtaláljuk a központ válaszát is, az ügyet kivizsgálták és igazságosan intézkedve fegyelmi elé állították az elárusítót.

Excelsior Divatház. A Ruházati Bolt egyik nagy áruháza ez. A forgalom a nap minden szakában élénk. A panaszkönyv azonban üres. Az üzletvezető szerint nem kérte még eddig senki. S hogy miért nem?

— Azért, mert a kiszolgálás, az elárusítók ellen eddig még nem volt kifogás, legfeljebb olyan probléma adódott, hogy valami árucikket nem tudtunk adni a vevőnek. Ezt pedig szóban közlik velünk, és kívánságaikat mi így is továbbítjuk a központnak.

Körútunk során felkerestünk még több cukrászdát, vendéglőt, csemege- és élelmiszerüzletet, s mindenütt az az általános tapasztalat, hogy a panaszkönyvek felülmúlták már nevüket, mert a könyvekben több a jó vélemény, a dicséret, mint a panasz. S ez — azt hiszem, nyugodtan megállapíthatjuk — a kulturáltabb kereskedelemnek köszönhető.

Horuczi Lászlóné

Készülődés a strandszezonra

Helyükön vannak az úszóházak — Tovább korszerűsítik a partfürdőt

LASSAN melegszik fel az idő, de valamennyien reméljük, hogy a hidegebb idő nem sokáig tart már. Egyébként az idő javulását jósolja a Meteorológiai Intézet is. Éppen ezért vált már aktuálissá, hogy megnézzük, hogyan készült fel az idei strandszezonra a Fürdő Vállalat, hogyan fogadja majd vendégeit.

A strandolók, a vízisport kedvelői megelégedéssel vették tudomásul, hogy mindkét úszóház, a Béke és a Szabadság is »Szegedre« érkezett. Igaz, hogy a Tisza szerelmesei egyelőre csak a partról nézegetik az úszóházakat, mert a Fürdő Vállalat most javíttatja azokat.

Az úszóház padozatát kicserélik, ezenkívül gerendákkal erősítik meg. *Az úszóházak alá öt új pontont helyeztek*, ez biztonságossá teszi a tartózkodást a fedélzetén, a nyaralást. Előreláthatólag május 15-én befejezik a felújítási munkákat, s átadják rendeltetésének az úszóházakat.

AZ ÜDÜLŐTELEPEN is a nyári szezon előkészületei folynak. A csónaktulajdonosok kényelmét szolgálja majd *a hajószállító szerkezet*. Rövidesen elkészül, síneken lehet majd a hajókat vízre vontatni. A Köztisztasági Vállalat útépítő részlege készíti a sínek alá a 30 centiméter vastag betonalapzatot. A tervek szerint júniusban — az igazi strandszezon kezdetén — nyitja meg kapuit az üdülőtelep.

A május elsejét ünneplő szegediek, akik megfordultak Ujszegeden, meggyőződhettek arról, hogy a Fürdő Vállalat a versenyuszodát és a partfürdőt megnyitotta. A versenyuszodában a vállalat rendbehozatta a kabinokat, a tisztább víz érdekében túlfolyót építettek a medencébe. Még hátra van a parkosítás, de ezt is rövidesen elvégzik.

Nagyjából már rendbehozta a vállalat a partfürdőt. Csupán a jó időt várják, hogy üzemeltethessék azt. A tavalyihoz hasonlóan az idén is *több pihenőpadot és asztalt helyeznek el*, mindezek a vendégek kényelmét szolgálják. Még az elmúlt évben kivágták a Tisza közelében lévő fákat és bokrokat, de a fagyökerek eltávolítására már nem volt idő. Most jó mélyen felszántatják a partot, s megtisztítják a gyökerektől.

KÖZKEDVELT LETT a deszkából készült napozó tavaly. Az idén a Fürdő Vállalat újabb négy darabot készíttetett ebből a praktikus napozóból, így most már összesen 9 helyen állítják fel a napozót.

Egyébként *már minden hely foglalt a partfürdőn*. A Fürdő Vállalat törzsvendégei már megváltották bérletüket, minden kabin gazdára talált.

A fürdőhöz a lejáratot már kikövezték, még az idén sor kerül nagyobb mérvű parkosításra is. A legkisebbek részére a pancsoló mellé *új billenő-hintákat állítanak fel*. Az úszni nem tudó felnőttekre is gondoltak, idén megkezdik részükre egy medence építését.

A PARTFÜRDŐN a büfét a Szegedi Szálloda- és Vendéglátóipari Vállalat üzemelteti. A Fürdő Vállalat vezetősége megegyezett a vendéglátóipari vállalattal, miszerint a vendéglátó vállalat itt éttermet is üzemeltet, ahol ebédre elő lehet fizetni. A vendégek igényeinek maximális kielégítése érdekében a vendéglátóipari vállalat a szeszes és hűsítő italokon kívül palackozott tejet hoz forgalomba a partfürdőn.

Rádióműsor

Péntek

KOSSUTH-RÁDIÓ

4,26 Rákóczi-induló. 4,30 Hírek, időjárásjelentés. 4,35—7,59 Vidáman, frissen. Közben: 5,00 Faluradió. Utána a vidéki színházi műsor. 5,30 Hírek, időjárásjelentés. 6,20 Jó reggelt! 6,59 Időjelzés. 7,00 Hírek, időjárásjelentés. 7,10 Uj könyvek, 7,25 Színház-, hangverseny- és műsorismertetés. 7,59 Időjelzés. 8,00 Műsorismertetés, időjárásjelentés. 8,08 Technikai szünet. 8,10 Régi magyar operettekből. 8,55 Vidám percek. Irodalmi műsor. 9,10 Hegedűszólók. 9,35 Román fúvószene. 9,50 Tóth Árpád verseiből. 10,00 Hírek, lapszemle, időjárásjelentés. 10,10 Színes népi muzsika. 10,59 Lottóeredmények. 11,00 Rádióegyetem. 12,00 Déli harangszó, hírek, lottóeredmények, időjárásjelentés. 12,10 Könnyű zene ebédszünetben. 13,00 Gazdaszemmel a nagyvilág mezőgazdaságáról. 13,15 Operaáriák és kettősök. 13,50 Táncdalok. 14,35 Napirenden . . . 14,40 Kórusok. 15 óra 00 Hírek, közérdekű közlemények. 15,08 Időjárásjelentés. 15,10 Rolf Kuhl: Vonós szvit. 15 óra 30 Petőfi útján. 16,15 Két szál pünkösdrózsa . . . 17,00 Hírek, időjárásjelentés. 17,15 Szív küldi szívnek. 17,50 Fizika, Kb. 18,15 Irodalom. 18,35 Horváth Jenő zongorázik. 18,45 Látogatás az Állami Népi Együttesnél. 19,15 Gyári sziréna. 19,30 Kathleen Ferrier énekel. 19,54 Jó éjszakát, gyerekek! 20,00 Esti krónika, időjárásjelentés. 20,30 Odüsszeusz a lótuszevők országában. Regényrészlet. 21,00 A brnói Rádió tánczenekara játszik. 21,15 Van új a nap alatt! 21,30 A Magyar Rádió szimfonikus zenekarának hangversenye a studióban. A szünetben: 22,00—22,20 Hírek, időjárásjelentés. 23,00 Éjfél előtt. Könnyű zene. 24,00 Hírek, időjárásjelentés. 0,10 Éji zene. 0,30 Himnusz.

PETŐFI-RÁDIÓ

5,00—8,00 Reggeli zene. Közben: 6,30 Színház-, tárlat- és hangversenyműsor. 6,50 Torna. 7 óra 15 Az izraelita felekezet negyedórája. 8,00—8,10 Hírek, időjárásjelentés. 14,00 Időjárás- és vízállásjelentés. 14,15 Komáromi farsang. 15,05 Händel: Három orgonaverseny. 15,45 Harminc perc könnyű zene. 16,15 Este az állomáson. Novella. 16,30 Gioconda. Operarészletek. 17,15 Nyolcnyelvű könyvtár. 17,25 Bartók: Szonáta két zongorára és ütőhangszerekre. 17,52 A pokol tornáca. Rádiódráma. 19,00 Hírek, időjárásjelentés. 19,05 Ezer szó angolul. 19,15 Operettrészletek. 19 óra 45 Sporthíradó. 20,00 Heti hangversenykalauz. 20,40 Faluradió. 21,00 Hírek, időjárásjelentés. 21,05 Szovjet népi együttesek műsorából. 21,40 Tárlatlátogatás. 22,00 Tánczene. 23,00 Hírek, időjárásjelentés. 23,15 Műsorzárás.

TELEVIZIÓ

Ma nincs közvetítés.

AZ ÚT VÉGE

Szovjet film

— Se hazád, se családod, se idő, se tér . . . Elhagy az élet, »Cápa« — mondja a visszaeső bűnöző Koljának a börtön parancsnoka, aki munkára, életre nevelné még a rosszarcú fiatalembert, »Cápa«, az egykori tolvajvezér azonban hajthatatlan, nem fülik fogva a munkához. Félelmetes diktátorként elszedi börtöntársai keresetét is, majd egy alkalommal megszökik, vissza csak neki tetsző »élet«-be, a »szabadság«-ba, ott folytatni a bűnözést, ahol abbahagyta.

Döbbenetes lélekrajzot tár a néző elé ez a film. Kolja biztosra veszi, hogy ott folytathatja régi életmódját, mint amikor lebukott. A régi környezetbe és a régi társakhoz siet vissza, azonban mindennek hűlt helyét találja már. A piszkos sikátorok, a szegénységgel ragasztott faházak helyén 18 emeletes házak emelkednek a magasba. Barátját, Kesá-t is egy ilyen ház modern lakásában találja meg, remélve, hogy újra együtt »dolgozhatnak«.

A szíves viszontlátás »Cápa« vereségével végződik, s ugyanígy jár egykori cinkostársánál és szeretőjénél, Nyinánál is. Minden és mindenki megváltozott azóta, csak az anyja nem, és a társadalomban még megbúvó egy-két »nehéz fiú«, akikkel mégis megkísérli a bűnözést folytatni.

— Vakvágányra szaladtam! — kiált fel végül, s ez a felismerés szinte fájdalommá nő, amikor találkozik kisfiával. A beteljesült dráma itt éri el tetőpontját, szinte érezni lehet a csönd feszülését, a szemek éles tekintetét Nyina és Kolja találkozásában. Egyikőjük sem tud már a régi módon élni, az újhoz pedig még nem szokott hozzá a fiú.

A rendező Vlagyimir Bászov minden lehetőséget kihasznál, hogy teljesebbé tegye egy félresiklott ember lélekrajzát, vívódását, harcát, hogy megtalálja régi énjét, s valamit már az új életből is, amelytől ugyan viszolyog, de mégis meg kell barátkoznia vele, ha élni akar.

Végül »Cápa« úgy vesz el, hogy új életet kezd, megcsillantva önmagában a sokáig megbúvó emberséges ember arculatát. S ezt az új arcát el is hisszük Koljának, de azt is, hogy mégis el kell buknia az út végén.

Hol kell a megyében termelői igazolvány?

A 41/1958. (VII. 5.) sz. Korm. rendeletben foglaltak szerint mezőgazdasági termények, termékek és állatok a Hódmezővásárhely, Szeged, Csongrád, Kistelek, Makó és Szentes város heti piacain, országos és havi vásárok alkalmával csak termelői igazolvánnyal árusíthatók.

Szabálysértést követ el az a termelő, árusító, aki a felsorolt helységekben levő piacok, vásárok alkalmával termelői igazolvány nélkül, vagy más részére kiállított igazolványnal árusít, illetőleg nem saját gazdaságából származó előbbiekben felsorolt terményt, terméket, vagy állatot hoz eladásra a piacra.

Szabálytalanságot elkövetők ellen az illetékes hatósági szervek szabálysértési eljárást indítanak.